

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 11 Ιανουαρίου 2022 με την ακόλουθη σύνθεση: Άννα Λιγωμένου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δεύτερου Τμήματος, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Γρηγόριος Βαλληνδράς, Σύμβουλοι, Ιωάννα Ευθυμιάδου (εισηγήτρια) και Παναγιώτης Παππίδας, Πάρεδροι που μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος Επικρατείας Ευάγγελος Καραθανασόπουλος.

Γραμματέας: Ιωάννης Αθανασόπουλος, Γραμματέας του Δεύτερου Τμήματος.

Για να δικάσει την από ... 2018 (ΑΒΔ .../5.11.2018) έφεση του ..., ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξούσιου δικηγόρου ... (ΑΜ ΔΣΑ ...),

κατά α) του Ελληνικού Δημοσίου, όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη και β) του Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Νομού ..., όπως νομίμως εκπροσωπείται, ο οποίος δεν παραστάθηκε και

κατά της .../4.9.2018 απόφασης του Προέδρου Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Νομού

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, που ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Τον Αντεπίτροπο Επικρατείας, ο οποίος πρότεινε ομοίως την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη εξ αποστάσεως με τη χρήση τεχνικού μέσου που διασφαλίζει τη μυστικότητά της (άρθρα 295 παρ. 1 και 2 ν. 4700/2020 και 36 ν. 4745/2020).

Αφού μελέτησε τη δικογραφία

Σκέφτηκε σύμφωνα με τον νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Με την υπό κρίση έφεση, για τη συζήτηση της οποίας ο εκκαλών έχει απαλλαγεί από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου με τη .../2018 Πράξη της Προέδρου του πρώην VII Τμήματος, ζητείται παραδεκτώς η ακύρωση της .../4.9.2018 απόφασης του Προέδρου Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Νομού ... (στο εξής Σύνδεσμος) με την οποία καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος και υπέρ του ως άνω νομικού προσώπου, το ποσό των 23.763,81 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο σύνολο των αποδοχών που φέρεται ότι του καταβλήθηκαν αχρεωστήτως κατά το χρονικό διάστημα από 6.3.2014, που εκδόθηκε η .../2014 σε βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση του ... Εφετείου ... έως 17.6.2015, που αποχώρησε πραγματικά από την υπηρεσία. Συνεπώς, η έφεση αυτή πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της, παρά την απουσία του Συνδέσμου, ο οποίος κλητεύτηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα να παραστεί κατά την συζήτησή της (βλ. την από 22.11.2021 έκθεση επίδοσης του υπαλλήλου του Δήμου).

2. Ο Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3584/2007 (Α' 143) και εφαρμόζεται και για τους υπαλλήλους των Συνδέσμων και των λοιπών ν.π.δ.δ. των Ο.Τ.Α. (βλ. άρθρο 3 αυτού) ορίζει στο άρθρο 16 ότι: «1. Δεν διορίζονται υπάλληλοι: α. όσοι καταδικάσθηκαν για κακούργημα και σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία) ...», στο άρθρο 151 ότι: «Η υπαλληλική σχέση λύεται με το θάνατο, την αποδοχή της Παραίτησης, την Έκπτωση και την Απόλυση του υπαλλήλου» και στο άρθρο 153 ότι: «Ο υπάλληλος εκπίπτει αυτοδικαίως της υπηρεσίας, εφόσον με αμετάκλητη δικαστική απόφαση: α. καταδικασθεί σε ποινή τουλάχιστον πρόσκαιρης κάθειρξης ή σε οποιαδήποτε ποινή για πλημμέλημα από τα αναφερόμενα στην περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 16 του παρόντος (...). Η Έκπτωση επέρχεται από την ημερομηνία δημοσίευσης της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης. Για την Έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

3. Από τις ανωτέρω διατάξεις, οι οποίες δεν αντίκεινται στις περί προστασίας της μονιμότητας των υπαλλήλων συνταγματικές διατάξεις (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2857/1985, 1889/2001, 3300/2004 326/2011 κ.ά.), συνάγεται ότι η ποινική καταδίκη του δημοτικού υπαλλήλου για ορισμένα σοβαρά και μη αρμόζοντα, κατά την κρίση του νομοθέτη, στην ιδιότητά του αδικήματα, μεταξύ των οποίων αυτά της κλοπής και της υπεξαίρεσης, επισύρει την αυτοδίκαιη έκπτωσή του από την υπηρεσία, η οποία

επέρχεται από τη χρονολογία δημοσίευσης της καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου, αν κατ' αυτής δεν επιτρέπεται η άσκηση ενδίκων μέσων ή από τη χρονολογία κατά την οποία η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη. Εξάλλου, για την επέλευση του νομικού αποτελέσματος της έκπτωσης εκδίδεται υποχρεωτικά σχετική διαπιστωτική πράξη από την αρμόδια για την απόλυση αρχή, με την οποία διαπιστώνεται η επελθούσα έκπτωση και η ήδη συντελεσθείσα από την ως άνω χρονολογία λύση της υπαλληλικής σχέσης, περίληψη δε αυτής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Συνεπώς, από τη χρονολογία κατά την οποία η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη, οπότε επήλθε αυτοδίκαια η λύση της υπαλληλικής σχέσης λόγω ποινικής καταδίκης, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της κατά τα ανωτέρω διαπιστωτικής πράξης, ο υπάλληλος δεν έχει νόμιμη αξίωση για την καταβολή αποδοχών, τυχόν δε αποδοχές που χορηγήθηκαν σ' αυτόν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθείσες με την έκδοση σε βάρος του καταλογιστικής πράξης (Ελ.Συν. αποφ. Ι Τμ. 649/2020 και την εκεί παρατεθείσα νομολογία).

4. Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (π.δ. 258/1986, Α' 121), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο στην προκειμένη περίπτωση χρόνο, ορίζει στο άρθρο 473 ότι: «1. Όπου ειδική διάταξη νόμου δεν ορίζει διαφορετικά, η προθεσμία για την άσκηση ενδίκων μέσων είναι δέκα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης. Αν ο δικαιούμενος δεν είναι παρών κατά την απαγγελία της απόφασης, η πιο πάνω προθεσμία είναι επίσης δεκαήμερη (...) και αρχίζει σε κάθε περίπτωση από την επίδοση της απόφασης (...) 2. Η αναίρεση κατά της καταδικαστικής απόφασης μπορεί να ασκηθεί από εκείνον που καταδικάσθηκε και με δήλωση που περιέχει όσα ορίζονται στην παρ. 2 του επόμενου άρθρου και επιδίδεται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών, η οποία αρχίζει σύμφωνα με την παρ. 1. (...) 3. Η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης αρχίζει από τότε που η τελεσίδικη απόφαση θα καταχωριστεί καθαρογραμμένη στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου. Η καθαρογράφηση της απόφασης πρέπει να γίνει μέσα σε δεκαπέντε ημέρες διαφορετικά, ο πρόεδρος του δικαστηρίου έχει πειθαρχική ευθύνη. Η καταχώριση της καθαρογραμμένης απόφασης στο ειδικό βιβλίο απαιτείται μόνο για την έναρξη της προθεσμίας άσκησης αναίρεσης και τυχόν μη καταχώριση δεν εμποδίζει τη παραγραφή της ποινής (...)», στο άρθρο 479 ότι: «Ο εισαγγελέας εφετών μπορεί να προσβάλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία ενός μήνα από την έκδοσή του

(...)), στο άρθρο 504 ότι: «1. Όταν ο νόμος δεν ορίζει ειδικά κάτι άλλο, αίτηση αναίρεσης επιτρέπεται μόνο κατά της απόφασης που, όπως απαγγέλθηκε, δεν προσβάλλεται με έφεση και κατά της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που εκδόθηκε ύστερα από άσκηση έφεσης (...)), στο άρθρο 505 ότι: «1. (...) αναίρεση μπορούν να ζητήσουν: α) ο κατηγορούμενος (...) δ) (...) ο εισαγγελέας εφετών για τις αποφάσεις του εφετείου (...) 2. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιασδήποτε απόφασης μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το άρθρο 479 παρ. 2 (άρθρο 483 παρ. 3) (...)), στο άρθρο 507 ότι: «1. Η προθεσμία για την αναίρεση ορίζεται από το άρθρο 473. Για τον εισαγγελέα που δεν υπηρετεί στο δικαστήριο που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση η προθεσμία είναι δεκαπενθήμερη από τη δημοσίευση της απόφασης και δεν αναστέλλει την εκτέλεσή της (...))» και στο άρθρο 546 ότι: «1. (...) 2. Αμετάκλητη είναι η απόφαση κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε».

5. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η καταδικαστική απόφαση του δευτεροβάθμιου ποινικού δικαστηρίου καθίσταται αμετάκλητη με την άπρακτη παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας για την άσκηση κατ' αυτής αίτησης αναίρεσης, η οποία είναι δεκαήμερη, αρχίζει δε από την έκδοση της απόφασης παρόντος του διαδίκου, άλλως από τη νόμιμη επίδοσή της στο δικαιούμενο σε αναίρεση, εικοσαήμερη αν ασκείται από τον καταδικασθέντα με δήλωση που επιδίδεται στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και μηνιαία αν ασκείται από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, χωρίς οι προθεσμίες αυτές να αρχίζουν, σε κάθε περίπτωση, πριν από την καταχώρηση της απόφασης στο βιβλίο των καθαρογραμμένων αποφάσεων της παρ. 3 του άρθρου 473 ΚΠοινΔ (Α.Π. αποφ. 388, 127/2014, 1480/2006). Επομένως, η καταδικαστική απόφαση δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που εκδόθηκε παρόντος του κατηγορουμένου, καθίσταται αμετάκλητη με την άπρακτη παρέλευση μηνός από την καταχώρισή της, καθαρογραμμένης στο ειδικό βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου, δεδομένου ότι από την επομένη της ανωτέρω ημερομηνίας κανένα από τα δικαιούμενα για την άσκηση αίτησης για αναίρεση αυτής πρόσωπα δεν δύναται να ασκήσει παραδεκτά κατ' αυτής το εν λόγω ένδικο μέσο (Ελ.Συν. αποφ. Ολομ. 13/2021 και 1980/2013, Ι Τμ. 649/2020 κα.).

6. Στο άρθρο 49 του π.δ/τος 1225/1981, με τον τίτλο «Όρια ελέγχου της πράξεως ή αποφάσεως» ορίζονται τα εξής: «1. Δια της εφέσεως η υπόθεση

μεταβιβάζεται εις το αρμόδιον Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς μεν το νόμω βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως κατά το σύνολον, ως προς δε το ουσία βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως κατά τα δια της εφέσεως και των προσθέτων λόγων καθοριζόμενα όρια. 2. Το δικαστήριο την νομικώς πλημμελή πράξιν, ακυροί, εν όλω ή εν μέρει, ή μεταρρυθμίζει αναλόγως, επιφυλασσομένης της διατάξεως της επομένης παραγράφου (...). Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά καταλογιστικής πράξης ή απόφασης, το δικαστήριο ελέγχει την πράξη ή απόφαση κατά το νόμο και την ουσία μέσα στα όρια της έφεσης, όπως αυτά προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της. Κατ' εξαίρεση ελέγχει και αυτεπαγγέλτως πλημμέλειες κατά τη νόμιμη βάση της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτές προκύπτουν από την ίδια την προσβαλλόμενη πράξη ή την πράξη στην οποία αυτή στηρίζεται. Στην έννοια δε της νομικής πλημμέλειας της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, εμπίπτει, μεταξύ άλλων, και η μη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο αναγκαίων όρων για την έκδοση της πράξης (Ελ. Συν. Ολομ. Αποφ. 13/2021, Ι Τμ. 1426/2018, 437/2016 και την σε αυτές παρατεθείσα νομολογία).

7. Στην υπό κρίση υπόθεση, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο εκκαλών, πρώην υπάλληλος του Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Νομού ... του κλάδου ..., καταδικάστηκε σε δεύτερο βαθμό, με την .../2014 απόφαση του ... Εφετείου ..., σε ποινή φυλάκισης 10 μηνών για το αδίκημα της κλοπής και απόπειρας κλοπής, με τριετή αναστολή. Η καταδικαστική αυτή απόφαση δημοσιεύτηκε, παρουσία του εκκαλούντος στις 6.3.2014 και καταχωρήθηκε στο ειδικό βιβλίο καθαρογραφής στις 6.11.2014 με αύξ. αριθμό ..., κατέστη δε αμετάκλητη, αφού δεν ασκήθηκε κανένα ένδικο μέσο κατά αυτής, όπως τούτο προκύπτει από την από 9.6.2015 Υπηρεσιακή Βεβαίωση του Γραμματέα του Εφετείου ... (Τμήμα Ποινικό). Ακολούθως, εκδόθηκε η .../17.6.2015 Διαπιστωτική Πράξη του Προέδρου του Συνδέσμου (φ. .../..., τ.Γ'), με την οποία διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη έκπτωση του εκκαλούντος από την υπηρεσία από 6.3.2014, ημερομηνία δημοσίευσης της προαναφερόμενης .../2014 καταδικαστικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Κατόπιν αυτών, με την προσβαλλόμενη απόφαση του Προέδρου του Συνδέσμου καταλογίστηκε σε βάρος του εκκαλούντος το ποσό των 23.763,18 ευρώ, που αντιστοιχεί στις αποδοχές που φέρεται ότι έλαβε αχρεώστητα κατά το χρονικό διάστημα από 6.3.2014 και τη δημοσίευση της ως άνω

ποινικής απόφασης, έως 17.6.2015, ότε και αποχώρησε πραγματικά από την υπηρεσία.

8. Με δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες νομικές σκέψεις, η ως άνω ./2014 καταδικαστική απόφαση του Τριμελούς Εφετείου ... σε βάρος του εκκαλούντος δεν κατέστη αμετάκλητη από τη δημοσίευσή της στις 6.3.2014, όπως εσφαλμένα διαλαμβάνει η .../17.6.2015 Διαπιστωτική Πράξη του Προέδρου του Συνδέσμου, αλλά στις 7.12.2014 μετά, δηλαδή, την άπρακτη πάροδο ενός μηνός από την ημερομηνία καταχώρισής της στο ειδικό βιβλίο της Γραμματείας του Εφετείου ... στις 6.11.2014, δεδομένου ότι δεν ασκήθηκε αναίρεση κατ' αυτής από τον εκκαλούντα, τον εισαγγελέα Εφετών ή τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και, συνακόλουθα, η αυτοδίκαιη έκπτωση του εκκαλούντος έλαβε χώρα κατά την ημερομηνία αυτή. Η ως άνω πλημμέλεια λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως καθόσον ο κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των παρατεθεισών στις σκέψεις 4 και 5 της παρούσας διατάξεων, καθορισμός, με την οικεία διαπιστωτική πράξη, της ημερομηνίας αυτοδίκαιης έκπτωσης του εκκαλούντος από την υπηρεσία, οπότε και κατέστησαν αχρεώστητες οι καταβληθείσες σε αυτήν αποδοχές, από τον χρόνο δημοσίευσης της εκδοθείσας εις βάρος του καταδικαστικής απόφασης και όχι από τον χρόνο, που κατέστη αυτή αμετάκλητη, συνιστά νομική πλημμέλεια, αναγόμενη, ειδικότερα, στο ζήτημα της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων επιβολής του επίδικου καταλογισμού και δεν συνάπτεται με την ουσιαστική βασιμότητα του καταλογισμού, αφού δεν αφορά στην ορθότητα της διαπίστωσης της συνδρομής των πραγματικών περιστατικών και στην ουσιαστική εκτίμηση αυτών (Ελ.Συν. αποφ. Ολομ. 13/2021).

9. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω το Τμήμα κρίνει ότι η επίδικη έφεση πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, παρέλκει δε ως αλυσιτελής η εξέταση των λόγων αυτής.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την έφεση και

Ακυρώνει την .../4.9.2018 απόφαση του Προέδρου Συνδέσμου Διαχείρισης Απορριμμάτων Νομού

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 22 Φεβρουαρίου 2022.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ**

**Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου,
στις 22 Μαρτίου 2022.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**